הלכה · משנה תורה · מפרשים · מעשה רקח · ספר טהרה

מעשה רקח על הלכות מטמאי משכב ומושב

רבי מסעוד חי רקח

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מעשה רקח על הלכות מטמאי משכב ומושב

רבי מסעוד חי רקח

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מעשה-רקח-על-הלכות-מטמאי-משכב-ומושב/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה ב 5
הלכה ד 5
הלכה ז 5
הלכה ח 5
הלכה ט 5
הלכה יא 5
הלכה טז 6
פרק ב 6
הלכה א 6
הלכה ב 7
הלכה ט 7
הלכה י 7
פרק ג 7
הלכה א 7
הלכה ג 8
הלכה ד 8
הלכה ה 8
הלכה ו 8
הלכה ח 9
הלכה ט 9
פרק ד 9
הלכה א 9
הלכה ו 10
הלכה ז 10
הלכה י 11
הלכה יא 11
הלכה טו 11
פרק ה 11
הלכה ד 11
הלכה ה 12
הלכה ח 13
הלכה ט 13
פרק ו 13
הלכה א 13
הלכה ב 13
הלכה ג 13
הלכה ה 14
פרק ז 14
הלכה ב 14
הלכה ג 14
הלכה ד 14
הלכה ז 15
הלכה ח 15
פרק ח 15
הלכה ג 15
הלכה ד 15
הלכה ו 15
הלכה ח 16
הלכה יא 16
פרק ט 16
הלכה א 16
הלכה ב 16
הלכה ד 16
הלכה ה 17
פרק י 17
הלכה א 17
הלכה ב 17
הלכה ג 17
הלכה ה 18
הלכה ו 18
הלכה ז 18

הלכה ח 18
הלכה ט 19
הלכה י 19
פרק יא 19
הלכה א 19
הלכה ב 19
הלכה ד 20
הלכה ו 20
הלכה י 20
הלכה יא 20
פרק יב 21
הלכה א 21
הלכה ב 21
הלכה ה 22
הלכה ו 22
הלכה ט 22
הלכה יא 22
הלכה יד 22
הלכה טז 22
הלכה יז 23
הלכה יט 23
הלכה כג 23
פרק יג 23
הלכה ד 23
הלכה ה 23
הלכה ו 23
הלכה ח 24

פרק א

הלכה ב

אחד זבה קטנה וכו'. דין האונס נתבאר בדברי רבינו פ"ב דמחוסרי כפרה אך קשה קצת דבפ"ה דאבות הטומאות פסק דאחד הרואה מחמת בשרו או מחמת האונס טמא ובהלכות מחוסרי כפרה [פ"ב] הל' ב' הוכיח מבשרו ולא מחמת האונס ויש ליישב:

הלכה ד

ועבדים

. פ"ב דזבים בין משוחררין בין שאינן משוחררין ורבינו כתב עבדים סתמא אולי נמשך אחר לשון התוספתא דקתני עבדים משוחררים אך הר"ש והרא"ש ז"ל פירשו דמשום ריבויא הוא דנקט משוחררים והוא הדין לשאינן משוחררים כדין המשנה עיי"ש ומ"מ רבינו היה לו לבאר:

הלכה ז

ואין חייבים עליהן על טומאת מקדש וקדשיו. קצת קשה דבסוף פ"ג דמחוסרי כפרה פסק דאם ראו לובן או אודם ג' פעמים מביאין קרבן ואינו נאכל ואמאי מביאין כלל הא הו"ל חולין בעזרה כיון דבעינן זכר ודאי ונקבה ודאית תו קשה דבפ"א דערכין וחרמין הל' ה' פסק דטומטום ואנדרוגינוס אין מעריכין ואין נערכין ואם העריכו אינו כלום ואמאי לא נימא נותנין עליהן חומרי האיש וחומרי האשה ועיין בפ' המפלת (נדה דף כ"ח) וראיתי להמבי"ט ז"ל בקרית ספר שכתב וז"ל ומ"ש הראב"ד ז"ל דנגע הוא עצמו בלובן ואודם שראה שיהיה חייב הוא דבר תימה עכ"ל והדברים מגומגמים שאלו הם דברי רבינו וכבר הזכירם הוא עצמו לעיל ואינן דברי הראב"ד ואדרבה הוא השיג על רבינו בזה אם לא שנאמר שהוא טעות סופר וכבר מרן ז"ל נרגש מזה ואנן מה נענה:

הלכה ח

וכבר ביארנו וכו'. הוא בפ"ה דאיסורי ביאה:

הלכה ט

שהקור מקומו טמא. טעות סופר הניכר הוא וצ"ל שהמקור וכן הוא בדפוס מגדל עוז:

הלכה יא

הזיבה

. טעות סופר הוא וצ"ל הזיעה וכן הוא בדפוס מגדל עוז:

הלכה טז

ודם השותת מפיו וכו' היה מוצץ וכו'. כאן לא ביאר רבינו אם רקק דם בלא מציצה ובלא שתיתה מה דינו והר"ן ז"ל ביבמות הביא משם הרשב"א ז"ל דאם רקקה דם ואינה שותתת ולא מוצאת דאף בזו אפשר שתרוק דם בלא צחצוחי רוק כלל וכ"כ הרמב"ם ז"ל עכ"ל ונראה שהם דברי רבינו פ"ד דיבום וחליצה הל' כ"ג שכתב רקקה דם או שהיה שותת מפיה אינו כלום ע"כ וכ"כ הרב המגיד ז"ל שם אלא דקשיא לי דאם איתא למה חילקו בגמרא בין שותת למוצץ הו"ל לחלק בין רוקק סתם למוצץ ואתי שותת במכל שכן מרוקק סתם ואם נאמר דלא אמרו זה הרשב"א ורבינו ז"ל אלא להחמיר גבי חלוצה להצריכה רקיקה אחרת מלבד דגם שם איכא קולא דאתו למשרי חלוצה לאחים כמ"ש שם בגמרא תו נפיק מינה דגבי זב אם רקק דם בלא מציצה הו"ל לקולא והרואה יראה דיש פנים לכאן ולכאן:

פרק ב

הלכה א

אם שורין אותו בפושרין וכו'. לא נתבאר בדברי רבינו כמה שיעור החום והטור יו"ד סי' קפ"ח כתב כמים שנשאבו בקיץ מן המעין או מן הנהר ונתחממו בבית וכו' והרב ב"י הביא שם משם הרשב"א ז"ל אדאמרינן ממעכתו ברוק מהא שמעינן דפושרין דיו שיהא כעין חמימות שברוק וזה כלל גדול ע"כ:

ואם היו המים פושרין בתחילתן וכו'. כתב מרן ז"ל שם פלוגתא דתנאי ופסק לחומרא בדאורייתא ע"כ לא ידעתי אכוונה איך פסק לחומרא והלא אם היו פושרין מתחילתן ועד סופן היו חוזרין לחין והיו טמאים ועכשיו שאינן פושרין בסופן לא נתלחלחו וטהורין נמצא דרבינו פסק לקולא וכן מתבאר מדברי רש"י ז"ל שם וכן הקשה המל"מ ז"ל, גם המבי"ט ז"ל בקרית ספר הקשה דלמה פסק רבינו לקולא ועוד דלמה לא פסק כרבן שמעון בן גמליאל דהלכה כמותו והניחו בצ"ע. ולההיא דלמה לא פסק כרשב"ג היה אפשר לומר דדעת רבינו ז"ל דלא נאמר כלל זה אלא במשנה לא בברייתא וכמ"ש מרן ז"ל ספ"ז דפרה אדומה אף דבפ"ט דטומאת מת הל' ה' כתב מרן גופיה בהיפך עיי"ש, אך הקושיא הראשונה ודברי מרן קשין לשמוע. ואילולי דברי מרן ז"ל היינו יכולין לומר דפסק לקולא מדחזינן דהך שיעורא דפושרין כל עצמו הוא לקולא דהא לא חייבו מים חמין הרבה אי נמי יותר מעת לעת וכיון דחז"ל נטו לקולא בהך שיעורא הוא הדין בדידיה גופיה דאזלינן לקולא ודו"ק.

שוב ראיתי בס' צרור החיים ז"ל שרצה להסביר דברי מרן ז"ל עם הסוגיא דפ' המפלת (נדה דף כ"ב) וכו' וקשה ליה למרן דנראה מדברי רבינו דהא דכתב אם היו המים פושרין קאי ג"כ לדם וכו' עיי"ש והוא דבר אשר לא יכילהו שכל ורעיון דהרי בדם טימא רבינו בין לח בין יבש ולא חילק אלא בזוב ורוק ושכבת זרע ועלייהו דוקא קאי הבדיקה דמים פושרין דלדם אין צריך שום בדיקה דאפילו יבש גמור הוא טמא וכ"כ ג"כ להדיא פ"ה דאיסורי ביאה הל' י"ד וגם בסוף דבריו הניחו בצ"ע מכח קושיא אחרת ושאר דבריו ג"כ שם מגומגמים ואין להאריך. אך מ"ש על דברי מרן שכתב דרבינו מפרש כדברי התוס' וכתב עליו דלא נמצא כעת בדברי התוס' ז"ל גילוי ע"כ, תמיהני עליו ז"ל דהרי מבואר יוצא מדברי התוס' שם ד"ה אבל דם וכו' ועוד קשה דהתם קתני רוק וזוב וניעו דרכיכי וכו' הרי דס"ל דבדיקה דפושרין קאי אכולהו כדברי רבינו, ולענין דברי הראב"ד ז"ל הרואה יראה דפשט הסוגיא דפ' המפלת מוכחא כדבריו:

הלכה ב

פשתן שטוותהו נדה וכו'. לפי מ"ש רבינו לעיל דאם שורין אותן בפושרין מעת לעת צ"ל דבפשתן אפילו אם שרו אותו מעת לעת אין הרוק מתלחלח וכ"כ התוס' בזבחים דף ע"ט ועיין מ"ש בס"פ הקודם:

הלכה ט

זבה שנעקרו וכו'. בנדה דף מ"ג שלש בעיות דרבא ואף דמייתי את"ל בכולהו כיון דסלקי בתיקו פסקן בספק וכ"כ בסוף פרק ה' דאבות הטומאות עיי"ש:

הלכה י

אצל הכותים. בדפוס מגדל עוז מוסיף במשכב זכור:

העבדים וכו'. כתב ז"ל עבדים סתם לכלול אפילו שאינן משוחררין כדתנן רפ"ב דזבין וכמ"ש מרן ז"ל ומ"מ הדבר מגומגם דעבד משוחרר הרי הוא כישראל ועיין מ"ש לעיל פ"א הל' ד':

פרק ג

הלכה א

בועל נדה וכו'. דברי רבינו כאן הם כדבריו בפירוש המשנה פ"ק דכלים דאין הפרש בין נדה לבעולה אלא לענין המשכב כמ"ש בהל' ב' והמל"מ ז"ל הקשה על רבינו מהתוספתא שהביאו התוס' בנדה דף ע"א ד"ה המערה וכו' דנראה להדיא דאין הבועל מטמא בהיסט

והניחו בצ"ע. ולענ"ד נראה דרבינו ס"ל דמתני' פליגא עלה ולא ניחא ליה במ"ש התוס' ז"ל:

הלכה ג

אחד המערה ואחד הגומר. בדפוס מגדל עוז מוסיף בין כדרכה בין שלא כדרכה. כתב מרן ז"ל משנה פרק הבא על יבמתו ובתורת כהנים פרשת מצורע ע"כ המל"מ הרגיש דבפ' הבא על יבמתו אין שם אלא לענין עריות ומה ענין עריות לטומאה אלא שרבינו כתב דין זה מהא דאמרינן בתו"כ ואם שכב ישכב לרבות את המערה ע"כ. והדבר פשוט דלא נעלם כל זה מעיני כבודו של מרן ז"ל ולא בא אלא לדקדוק לשון רבינו דנקט אחד המערה ואחד הגומר דלשון זה נמצא גבי עריות, וכי היכי דלא תקשה קושיית המל"מ ז"ל לכך הוסיף בתו"כ פרשת מצורע שהוא התו"כ שהביא המל"מ ז"ל והוא פשוט הרבה, אך מ"ש שם על הקרבן אהרן ז"ל שכתב דכי כתיב שכבת זרע בכל מקום בעינן שיגמור ביאתו באמת הוא היפך הסוגיא דיבמות דף נ"ה ע"ש ויפה כיון המל"מ ז"ל, אך נראה שהרב ק"א ז"ל לא כתב כן לפי האמת אלא לפי דרשת חז"ל שדרשו לרבות המערה וכו':

הלכה ד

כולם מטמאות למפרע מעת לעת. דקדק המל"מ ז"ל דבירושלמי אמרו דלא גזרו גזרה זו אלא על הודאי ולא על הספק ורבינו השמיטו ולא ידע למה ע"כ. ולענ"ד נראה משום דמילתא דפשיטא היא דכיון שביאר ז"ל בהל' ט' דטומאת וסתות וכתמים מדברי סופרים וטומאתן מספק וכו' מעתה ממילא מובן דדוקא על הודאי קאמר דאיך תסיק אדעתין שנגזור גזרה לגזרה ועוד ראיה לדבר שאינה מטמאה את בועלה למפרע כמ"ש בפ"ח דאיסורי ביאה הל' י"ג:

כיצד אשה שהיתה טהורה וכו'. רבינו לא חילק באלו הטומאות בין רה"י לרה"ר כל מקום שרבים מצויין שם אפילו רה"י ובו ג' בני אדם והמטמא מן המנין נקרא רה"ר כמ"ש הרשב"ץ ז"ל בחידושיו עיי"ש והתוס' ז"ל בריש נדה ס"ל דאין חילוק זה לענין טומאה כלל אף ששם הביאו יש אומרים דס"ל לחלק בהכי ודברי רבינו שקולין:

הלכה ה

אשה שיש לה וסת וכו'. וכן דעת הרא"ה ז"ל אמנם פוסקים אחרים ס"ל דאפילו בשעת וסתה מעת לעת והתשב"ץ ז"ל מפקפק בדבר ונוטה להקל כמ"ש הרשב"ץ ז"ל בחידושיו:

הלכה ו

תרגיש בעצמה וכו'. במתני' דף ס"ג תני בהדייהו שופעת ופי' בגמ' בשופעת דם טמא מתוך דם טהור ורבינו השמיטו לא ידעתי למה:

הלכה ח

וכל הנשים וכו'. כתב מרן ז"ל דפסק כר' חנינא בן אנטיגנוס לקולא וכו' ע"כ ויש לגמגם למ"ש סמוך ונראה דיש להחמיר בכתם מבראיה ולמה ישתנה הדין מפני שדיין שעתן:

הלכה ט

מעוברת וכו'. עמ"ש מרן ז"ל וז"ש רבינו טומאת יולדת יד וכו' נראה דטעות סופר הוא וכצ"ל וז"ש טומאת יולדת וכו' מדברי סופרים כלומר דמזה יש לנו ללמוד דאין לה ימי טוהר בהוצאת היד לבד ואח"כ מתחיל הדיבור וטומאת מעת לעת וכו' שוב ראיתי בדפוס מגדל עוז שכתוב שם טומאת יולדת י"ד וטומאת מעת לעת וכו'. ומ"ש בספרי רבינו **אבר** שם נמחק תיבת אבר:

פרק ד

הלכה א

ואיזו היא סמוך לזקנותה וכו'. וכ"כ ז"ל פ"ט דאיסורי ביאה הל' ה' ומרן ז"ל שם פי' כמ"ש כאן אלא ששם כתב ופסק רבינו כר' שמעון משום דאפליגו אמוראי אליביה וכו' ע"כ משמע שהבין דר' יהודה ור' שמעון הם תנאים וכן נראה ממה שהעתיק שם רבי וכו' אך אינו נראה שיהא ברייתא דבכל הנוסחאות שראינו כתוב רב יהודה ולא רבי וכ"כ כאן והיה נראה דגם שם כוונתו כמ"ש כאן ומ"ש דאפליגו אמוראי הכוונה על סברת האמוראי האחריני ומסכים למ"ש כאן, אך בב"י יו"ד סי' קפ"ט כתב ונראה דהלכה כר"ש אי משום דקי"ל כוותיה לגבי רבי יהודה אי משום דאפליגו אמוראי אליביה וכו' ע"כ והדבר תמוה דמשמע להדיא דס"ל שהם תנאים והיכן מצא כלל זה דהלכה כר"ש לגבי ר"י הלא בעירובין דף מ"ו אמרו בפי' ר"י ור"ש הלכה כר"י וראיתי להט"ז ז"ל שהקשה קושיא זו גם בסי' קי"ט שכתב כן וכבר קידמו קושיא זו הרב שארית יהודה והב"ח הביאם הרב כנסת הגדולה ז"ל שם. ולענ"ד נראה דבכ"מ נרגש בדבר ולכך כאן השמיט הכלל גם בפי"ב דהל' מעשרות הל' ט"ז כתב מרן ז"ל דרבינו פסק כר"ש משום דרבא עבד עובדא כוותיה ע"כ הרי להדיא דלא נעלם ממנו הכלל וכשכתב הב"י אפשר דלאו אדעתיה ועוד ראיתי להט"ז ז"ל שם שהבין מדברי הטור ופסק השו"ע שהעתיקו ואינה חוששת דהכוונה שאינה בושה וכו' והיינו לחומרא עיי"ש והוא תמוה דאיך יפסוק לחומרא במידי דרבנן וכמ"ש מרן ז"ל כאן על דברי רבינו דזו כחו לפסוק לקולא:

הלכה ו

עברו עליה ג' חדשים. בהל' ג' וד' ג"כ העתיק רבינו דבג' חדשים השניים מטמאה למפרע ומרן ז"ל הגיה שם ויש להתיישב:

וכל אשה המרבה לבדוק ה"ז משובחת. משנה ר"פ כל היד ובפ"ח דאיסורי ביאה הל' י"א פסק דכל אשה המרבה לבדוק תמיד ה"ז משובחת ואע"פ שיש לה וסת קבוע ע"כ משמע דלפני תשמיש קאמר, אמנם הרב ב"י יו"ד סי' קפ"ד כתב דכל הפוסקים הסכימו דביש לה וסת קבוע לא בעיא בדיקה חוץ מהרמב"ם שהוא סובר דאשה שיש לה וסת נמי צריכה בדיקה אחר תשמיש עיי"ש, ואין נראה כן מדבריו שבפ"ח הנ"ל אם לא שנחלק בין צריכה לה"ז משובחת:

הלכה ז

שכל הנשים שיש להם וסת וכו'. הראב"ד ז"ל השיג על רבינו מהא דקי"ל כל לבעלה אין צריך בדיקה, ומרן ז"ל תירץ דרבינו סבור דמ"ש בגמרא לא שנו אלא בעסוקה בטהרות וכו' היינו דוקא בעדים שלפני תשמיש אבל בעדים דלאחר תשמיש לעולם צריכה בדיקה כ"כ מגיד משנה פ"ד דאיסורי ביאה עכ"ל. ולא זכיתי להבין מה תירץ להשגת הראב"ד ז"ל דאכתי מנ"ל לרבינו לחלק בין יש לה וסת לאין לה דהא מדכתב רבינו דביש לה וסת א"צ בדיקה משמע דבאין לה צריכה בדיקה אף קודם תשמיש ואף שאינה עסוקה בטהרות ומ"ש הרה"מ שם באיסורי ביאה אינו אלא למ"ש רבינו שם דכל הנשים צריכות בדיקה אחר תשמיש ופי' ז"ל דרבינו מפרש להא דרב יהודה אמר שמואל וכו' בלפני תשמיש ולא נחית שם הרה"מ ז"ל לתרץ השגת הראב"ד שם דההיא תירצה ע"פ דברי הרמב"ן דההיא דר"י היא דוקא בבודקת תוך הזמן שהם חייבין בקרבן אבל אחר מכאן לא אמרו ע"כ. והתירוץ האמתי לתמיהת מרן ז"ל אינה אלא בדברי הר"ן ז"ל פרק ב' דשבועות שהזכירו מרן גופיה שם מדאמרינן בשלהי פרקא מאן דמתני הא לא מתני הא דרבינו מפרשה דלעולם באינה עסוקה בטהרות ואפ"ה בשאין לה וסת צריכה בדיקה ואמוראי נינהו ואליבא דשמואל וכו' עיי"ש ומתורץ נמי הטעות שהביא רש"י ז"ל שם בלישנא בתרא עיי"ש. אלא שעדיין יש לגמגם כפי שיטת רבינו דלאחר תשמיש כל הנשים צריכות בדיקה אף באינן עסוקות בטהרות כמ"ש שם באיסורי ביאה דא"כ ליבעו בדיקה אף קודם תשמיש שהרי בגמרא אמרו מגו דבעיא בדיקה לטהרות בעיא בדיקה לבעלה והיינו מגו דאחר תשמיש בעיא נמי קודם תשמיש וכמ"ש רש"י ז"ל ה"נ נימא מגו דבעיא בדיקה אחר תשמיש מפני הקרבן כמ"ש הרה"מ ז"ל תבעי נמי קודם תשמיש:

הלכה י

חוץ מן הנמצאין בחורין. לשון המשנה בחדרין וכן העתיק רבינו בפירוש המשנה והתוס' יו"ט ז"ל נראה שלא ראה דברי רבינו בפירוש המשנה:

הלכה יא

כל הכתמים וכו'. פרטי דין זה תמצאם בדברי רבינו פ"ט דאיסורי ביאה והרב המגיד ז"ל שם הסביר דבריו ע"פ הסוגיא ולמ"ש רבינו

שאם לא עבר כלל הרי הוא צבע ע"כ נראה שהוא כפי' רש"י ודלא כהתוס' ז"ל שם דף ס"ב ד"ה הטבילו וכו' שכתבו דאף אם לא עבר יש להסתפק אלא דתלינן בצבע עיי"ש, אך לרבינו נראה פשוט שאם הוא צבע יעמוד במראהו ואם הוא דם יכהה מראיתו:

הלכה טו

האשה שמתה וכו'. טומאה זו מדבריהם היא ולהכי נקטו משום כתם דידוע דכתמים דרבנן וכן נראה מדברי רבינו בפירוש המשנה וכמ"ש פ"ג הל' ט'. ומ"ש בספרי רבינו **כדם הנדה** בדפוס מגדל עוז נמחק:

פרק ה

הלכה ד

יולדת שטבלה וכו'. דין זה מגומגם הרבה דממ"ש

ואינה צריכה טבילה אחרת וכו' במה דברים אמורים משמע דלענין קדשים צריך טבילה בסוף ימי טוהר ומשמע נמי דלענין נגיעה קאמר והכי משמע קצת ממה שדימהו לנוגע בנדה או לטמא מת וכיון שכן איך כתב אח"ז

עד שתשלים ימי טוהר ותהיה טהורה לכל דמשמע דאז א"צ טבילה אחרת וזה סותר למ"ש תחילה ואם נאמר דתהיה טהורה לכל דקאמר היינו ע"י טבילה א"כ מהו זה שסיים **ויראה לי שמאחר שהיא מטמאה את הקדש שהיא צריכה טבילה אחרת וכו'** ועוד דהלא כבר הקדים בתחילת לשונו דלקדשים הרי הוא כראשון לטומאה שעדיין לא טבל וכו' מכלל דצריכה טבילה בסוף ימי טוהר מעתה מאי ויראה לי דקאמר ותו קשיא לי דבפי"ב דשאר אבות הטומאות הל' ט"ו כתב להדיא דמחוסר כפורים אחר שהביא כפרתו צריך טבילה לאכילת הקדש ולא מעלה זו אלא לאכילה אבל לנגיעה נוגעים בקדשים קודם טבילה ע"כ וזה נראה סותר למ"ש כאן דאף לנגיעה צריך טבילה הן אמת דמדדקדק רבינו לכתוב שם דנוגעים בקדשים קודם טבילה משמע דקודם הבאת כפרתו אפילו הנגיעה נאסרה וכמ"ש מרן ז"ל ולפ"ז דברי רבינו ז"ל כך פירושם דתחילה כתב דלענין

נגיעת קדשים (וכ"ש אכילתם) צריכה טבילה בסוף ימי טוהר והיינו קודם הבאת כפרתה דאילו אחר שהביאה כפרתה א"צ עוד טבילה מן הדין וכשתשלים ימי טוהר ותביא כפרתה תהיה טהורה לכל אף לנגיעה ושוב כתב ויראה לי וכו' הכוונה דאף שמן הדין אחר שהביאה כפרתה הרי היא מותרת בנגיעת הקדש כמ"ש בשאר אבות הטומאות מ"מ כיון שקודם הבאתה היתה מטמאה את הקדש נראה לו ז"ל להצריך טבילה שהיא טהרה בגופה כדי להתירה להדיא בנגיעה ולפ"ז אין שום סתירה בדברי רבינו.

והתוס' יו"ט ז"ל כתב דאף לדברי מרן ז"ל עדיין רבינו סותר את עצמו דבשאר אבות הטומאות כתב דא"צ טבילה לנגיעה וכאן חייבו עיי"ש והדבר מבואר לענ"ד דשם לענין הדין קאמר וכאן מצד חומרא לפי דעתו ז"ל והתוס' יו"ט ז"ל פי' כוונת רבינו כאן דקודם הבאת כפרתה קאמר ואפ"ה הצריכה טבילה דהיינו אויראה לי שכתב ז"ל ולפי מונח זה כתב בשאר אבות הטומאות דקודם הבאת כפרתה צריכה טבילה ולא אח"ז לענין נגיעה כלל וכו' עיי"ש ויש נפקותא בין פירושו לפירושינו שהוא כפי' מרן ז"ל בטבילה אחר הבאת כפרתה דלפירושו א"צ כלל ולפירושינו צריכה והמעיין יבחר ודע דבדפוס מגדל עוז כתוב ויראה לי שמאחר שהיא מטמאה את הקדש שהיא צריכה טבילה אחרת לאכילת תרומה ע"כ ומבואר הדבר דלפי גירסא זו יתפרשו דברי רבינו באופן אחר אך מרן ז"ל קיים גירסתינו וכן נראה עיקר:

הלכה ה

יולדת שהיא מצורעת וכו'. משנה בנדה פ"ד והתוס' יו"ט ז"ל הקשה על רבינו מדתנן לה להך מתני' בפ"ה דעדיות ר' יהודה אומר בית שמאי אומרים וכו' משמע דחכמים פליגי עליה וסברי או דאינה משנה כלומר דלא נשנית כלל או דמהפכינן דברי ב"ש לב"ה וכיון שכן לא הו"ל לרבינו לפסוק לחומרא עיי"ש והניחו בצ"ע וכ"כ שם בעדיות וברפ"ח דחולין עיי"ש ונראה דרבינו מפרש כמ"ש הרב עצמו בעדיות בשם רש"י ז"ל פ"ח דשבת דף ע"ז דהא דנשנו בשם רבי פלוני לאו דאיכא הני ותו לא אלא כשנכנסו לכרם ביבנה והעידו כל אחד על אותו שבידו העיד ר' יהודה על אלו וכו' ע"כ הכי נמי י"ל דס"ל לרבינו דאף דנשנו בשם ר' פלוני לאו משום דאיכא מאן דפליג עליה אלא משום דכל אחד קבל מה שבידו כמו שמצינו בכל אותו פרק ר' פלוני ור' פלוני ואין חולק על עדותן אלא באותם שמצינו בפירוש ועוד אפשר עם מ"ש שם בשם הראב"ד דאע"ג דאינך דיחידאי נינהו הנהו דמשכחנא בהו סתמא דמתני' הלכתא נינהו ע"כ הכי נמי י"ל לרבינו. **ומ"ש** בספרי רבינו

שכל הטמאים המשקים וכו' בדפוס מגדל עוז כתוב שכל המשקים הטמאים וכו':

הלכה ח
שאם תראה בו. בדפוס מגדל עוז שאם תראה בו דם אחר טבילה נמצאו כל טהרות שעשתה וכו':

הלכה ט
אע"פ וכו'. בדפוס מגדל עוז נמחק כל זה וכבר מרן ז"ל הגיהו:

פרק ו

הלכה א
וטפיטן הסוס. בפכ"ג דכלים קתני אלו טמאים משום מרכב זריז האשקלוני ומדוכה המדית ועביט של גמל וטפיטן של סוס ר' יוסי אומר אף טפיטן הסוס טמא משום מושב מפני שעומדין עליו בקונפון ומפי' רבינו והרע"ב שם נראה דר"י לא פליג אלא אטפיטן של סוס אבל באינך מודה שהם מיוחדין לרכיבה וכיון שכן אמאי נקט רבינו הא דאית בה מחלוקת ולא נקט אינך דכו"ע מודים בהו גם על הרע"ב ז"ל קשה דשם פ"א אמתני' דלמעלה מהם מרכב פי' התפוס של אוכף קרוי מרכב שהאוכף עצמו שאדם רוכב עליו טמא משום מושב והתפוס שלו טמא משום מרכב ע"כ משמע דפוסק כר"י שהרי במתני' פי' טפיטן אוכף והוא עצמו כתב דאין הלכה כר"י:

הלכה ב
ומה בין משכב למרכב וכו'. גזרת הכתוב הוא זה שיהא חמור נושא מנוגע במרכב. ומ"ש בספרי רבינו
ומשכב ורוקן בדפוס מגדל עוז ומשכבן ורוקן, ומ"ש
בבגדים כתוב שם כבגדים, ומ"ש
בשעת נשיאותו כתוב שם בשעת נגיעתו:

הלכה ג
וטומאת מדף מדבריהם. הראב"ד ז"ל השיג דזו מדאורייתא מדדרשינן בנדה כל אשר יהיה תחתיו וכו' אלמא כלי שטף נמי מטמא במגע ע"כ והדבר תמוה הרבה דשם אמרו להדיא נתקו הכתוב מטומאה חמורה לטומאה קלה לומר לך שאינו מטמא אלא אוכלין ומשקין והיא תמיהת מהר"י קורקוס אם לא שנאמר דס"ל להראב"ד דלא קאי הכי להלכה אלא כדחיית התלמוד:

הלכה ה

ואינו מטמא לא אדם ולא כלים. הראב"ד ז"ל לשיטתיה הנ"ל השיג על רבינו דעליונו של זב מטמא כלי שטף במגע ומרן ז"ל כתב עליו שכבר כתב טעם לדברי רבינו ע"כ והדבר תמוה שמכיון שדברי רבינו מבוארים בסוגיא דאינו מטמא אלא אוכלין ומשקין אדרבה בהא דכלי שטף במגע תקשי להראב"ד וכמ"ש בדבור הקודם מהסוגיא דפרק בנות כותים ועיין להמל"מ ז"ל שהאריך בפרק זה ומפני שאין חידוש לדברי רבינו לא הזכרתי דבריו עיין עליו:

פרק ז

הלכה ב

וכן המשכב והמרכב. כבר הקדים רבינו ברפ"ו שכל מקום שהוא מזכיר משכב לבד הוא הדין למושב ודין נתלה שכתב רבינו פי' הר"ש והרע"ב והרא"ש ז"ל על דרך הזב בכף מאזנים ומשכב ומושב כנגדו וכו' דתנן פ"ד דזבים משנה ה' ומייתי לה בשבת דף פ"ג וכן פירש רבינו גופיה שם וז"ל וכשיכרע הכף אשר בו המשכב ה"ז חוזר טמא מדרס לפי שכבר נתלה הזב במשכב ההוא וכו' ע"כ:

הלכה ג

שנשא מקצת כלים טהורים. טעות סופר הניכר הוא וכצ"ל והטהור שנשא מקצתו עליו טהורים וכן הוא בדפוס מגדל עוז:

הלכה ד

זב שהיה מוטל וכו'. פ"ד דזבים ופי' שם רבינו וז"ל ופי' לארכן טמאין הוא שיהיה אורך הזב על רוחב הפונדיות והכסאות אשר יכלול אותו כולו ע"כ וכן נראה מלשונו כאן בחיבורו אך לא ידעתי איך יתכן בארכו לרחבן שיהא רובו על כל אחד מהספסלין ואפי' על אחד מהם ותו דהרי בסיפא דהך מתני' קתני דמקום הידים והרגלים והראש לא חשיב רוב וטהור כמ"ש רבינו ג"כ בדין זה דאין טמא אלא אותו שהגוף נשען עליו ותו דבתוספתא הביאה הר"ש ז"ל קתני זב שהיה מוטל על ה' כסאות לרחבן כולן טהורין שאין אחד מהם נושא את רובו וכו' ע"כ הרי להדיא כמ"ש דארכו לרחבן אין שם רוב הגוף בשום אחד מהם ונראה דלכך הר"ש והרא"ש והרע"ב כולם פירשו לארכן דכולן טמאים שאורך הזב לאורך הספסלין דפעמים שוכב על זה ופעמים על זה ולכך כולן טמאין ותמהתי על מרן והמבי"ט ז"ל שהזכירו פי' הר"ש ולא ביארו דעת רבינו איך יתכן פירושו ויש ליישב דעל רוחב הפונדיות שכתב ז"ל הכוונה שכשהוא מוטל ארכו לארכן

נמצא שהרוחב שלו כולו דהיינו מראשו ועד רגליו מוטל לאורך הפונדיות וכעין זה מצינו לרש"י בשבת דף צ"ג עיי"ש ומסכים לשאר המפרשים ז"ל והתוספתא אף דמרן ז"ל לא הבין כן עיין עליו:

הלכה ז

ישב הטמא וכו'. הראב"ד ז"ל השיג על רבינו מלשון התוספתא ומרן ז"ל ישבה לפי דעתו אמנם בתוס' יו"ט ז"ל הזכיר גירסא אחרת בתוספתא עיין עליו ובהכי ניחא למ"ש המבי"ט ז"ל בקרית ספר:

הלכה ח

עם מלאכתו שעושה לה. בדפוס מגדל עוז כתוב עם מלאכתו שנעשה לה:

פרק ח

הלכה ג

חומר בהיסט הזב ממגעו וכו'. הטעם מבואר דבמגע אינו נוגע אלא במקצתו אבל בהיסט הוא מיסט את כולו ומ"ש

שהוא נבוב כפרור טעות סופר הניכר הוא וצ"ל ככדור דהא כתב שאין לו פה ועוד דבאהל המת אינו מטמא מפני שכולו סתום וכמ"ש מרן ז"ל:

וכן מחט וכו'. מרן ז"ל תמה דמאי וכן דהא קמא הוי חידושא טפי שהוא מציל באהל וזה אינו מציל ע"כ ועיין לרבינו פ"כ דטומאת מת הל' ה'. ולענ"ד עם מ"ש התוס' יו"ט ז"ל דהר"ש ז"ל מפרש הטעם שאין מצילין באהל המת מפני שאין לו תוך ורבינו מפרש הטעם מפני שאינו צמיד פתיל עיי"ש ולטעם זה אפשר שנתכוון רבינו להשמיענו דבהיסט הזב תלוי בסתום ובלוע ובאהל המת תלוי בצמיד פתיל דוקא:

הלכה ד

שאין הנדה וכיוצא בה מטמאה לאברים. קשה קצת דבפ' ר"ע דף פ"ג איתקוש ע"ז לנדה ובפ"ו דאבות הטומאות הל' ה' פסק רבינו דאם קצץ אבר מהע"ז טהור שאינה מטמאה לאברים כנדה עיי"ש וזה נראה כפי' רש"י שפי' שאם נחתך אבר מהנדה וכו' וכן נראה שהבינו התוס' שם ד"ה ורבנן וכו' וי"ל דרבינו מפרשה בכולל בין שנחתך בין שהכניס וכו':

הלכה ו

הזב בכף מאזנים וכו'. כתב מרן ז"ל דטהורים דקתני מתני' פירשו רבינו והר"ש דטהורים מדין משכב וטמאים הם משום היסט וכו' ע"כ נראה דלא נחית הרב לומר דאיכא מאן

דפליג שהרי הדבר מוכרח מצד עצמו דנתלה הוא אחד מחמשה דרכים שמנה רבינו פ"ז ועוד דר"ש ז"ל כתב שם דכן הוא בפ' ר' עקיבא דף פ"ג ע"ש:

הלכה ח

העלו זה את זה מן הבור וכו'. לישנא דמתני' פ"ג דזבין מעלין זה את זה מן הבור רבי יהודה אומר עד שיהא הטהור מעלה את הטמא ע"כ ורבינו מפרשה דה"ק דאם העלו זא"ז מן הבור שניהם טמאים וכפירוש מהר"ם שהביא התוס' יו"ט ז"ל ופסק כת"ק וכמ"ש המבי"ט ז"ל בקרית ספר אלא שחילק בטומאות דבטמא שהעלה טומאתו משום היסט ובטהור שהעלה משום משא וראוין הדברים למי שאמרן:

הלכה יא

ואלו הם החיבורים וכו'. לפי מ"ש בפ"ב דטומאת מת הל' ז' דאצבע יתירה שאין בה צפורן ואינה נספרת ע"ג היד אין טומאתה אלא מדברי סופרים היה ראוי שגם כאן יהיה הדין כן וצ"ע:

פרק ט

הלכה א

כיצד הקיש על אילן או סוכה שכחן רע וכו'. הוא האילן שאין בעובי עיקרו כדי לחוק בו רובע הקב וסוכה שנחבא בה ודוחק אותה תזוז בו כמ"ש בפרק הקודם הל' ז':

הלכה ב

ואם היה חרס מן התנור מדובק בככר וכו'. דכיון שנדבק בו החרס נראה שניסט, המבי"ט ז"ל בקרית ספר:

הלכה ד

הזב והטהור וכו'. בדפוס מגדל עוז כתוב הזב והטהור שישבו בספינה או שרכבו על גבי בהמה וכו' וכבר מרן ז"ל הגיה כגירסתינו גם בפירוש המשנה ביאר רבינו ואסדה בלשון ערבי מעריה והיא ספינה קטנה מאד עוברים בה הנהר ע"כ וכן פירש הרא"ש ז"ל אמנם הר"ש ביאר בשם הערוך משימין עצים שתי וערב על המים עד שיעשה מגדל ועולים עליו בעלי המלחמה ויש אומרים עצים גדולים שלא יחזיקום הספינות יאסרו אותם חבילות גדולות וישימו נס עליהם והולכות בכח עד המחוז וכו' ע"כ וכן פירש הרע"ב ומדברי כולם נלמוד שיש לגרוס בדברי רבינו אסדה.

ומ"ש בספרי רבינו

וטומאתו צ"ל וטומאתן וכן הוא בדפוס מגדל עוז, ומ"ש

וכן נדה שישבה עם הטהור צ"ל עם הטהורה דדרך הנקבה לשכב עם נקבה אחרת כמ"ש מרן ז"ל, ומ"ש
בגדים צ"ל בגדיה ודע שמדברי הראב"ד ז"ל נראה שהיה גורס במשנה וחכמים מטהרין אמנם אנו אין לנו גירסא זו אלא בתוספתא הביאה הר"ש ז"ל:

הלכה ה

הנדחק בריחיים שהכותי בתוכם או זב וכו'. אף דטומאת הכותי אינה אלא מדבריהם שגזרו עליהם שיהיו כזבין לכל דבריהם וכמ"ש רבינו לעיל ספ"ב והכא מטמאין מן הספק כמ"ש ז"ל צ"ל דאלימו לגזרתם ועשאום כשל תורה:

פרק י

הלכה א

ואם נגע בכלי חרס מאוירו טמאהו. כתב מרן ז"ל כלומר דאלו נגע בו מאחוריו טהור דאין כלי חרס מקבל טומאה מאחוריו אבל אם הכניס ידו באוירו אע"פ שלא נגע בו טמאהו ע"כ. לשון זה מגומגם הרבה ותמוה דאיך כתב אע"פ שלא נגע בו הרי רבינו הצריך נגיעה ואם יאמר דנגיעה שכתב רבינו לאו דוקא דכיון שהכניס ידו לאוירו זו היא נגיעתו קשה טובא חדא דהא מנא ליה ותו דאפילו בזב גמור של תורה אם הכניס ידו לאויר כלי חרס ולא נגע בו טהור כמ"ש רבינו לעיל פ"ח הל' ד' הן אמת דמדנתן שם רבינו טעם משום דאין נדה מטמאה לאברים משמע דאם נכנס כולו באויר כלי חרס אפילו שלא נגע בו טמא אמנם מרן ז"ל קאי על דברי רבינו שכתב ואם נגע דמשמע אפילו באבר אחד ועוד דמרן כתב אבל אם הכניס ידו והוא דבר תמוה וצ"ע:
שלא יקח מעם הארץ דבר לח. בדפוס מגדל עוז כתוב שלא יקח מע"ה לחם ונראה שהוא טעות סופר דדבר לח הוא לשון המשנה פ"ב דדמאי כמ"ש מרן ז"ל:

הלכה ב

וכל אוכלין ומשקין. בדפוס מגדל עוז כתוב וכל אוכליו ומשקיו:

הלכה ג

תלמידי חכמים הרי הן בחזקת טהרה וכו'. ברייתא בבכורות דף ל' וכת"ק לפי מ"ש שם דבימי בנו של ר' חנינא בן אנטיגנוס נשנית משנה זו וזו משחרב בית המקדש ולכך העתיק רבינו דין זקן ויושב בישיבה אח"ז דהוי אפילו אחר החרבן ועיין להתוס' יו"ט ז"ל פ"ב דדמאי:

הלכה ה

המקבל דברי חבירות וכו'. ברייתא שם וברפ"י דהלכות מעשר פסק רבינו דצריך לקבל בפני רבים והוא מזאת הברייתא ולא ידעתי למה שינה ועוד ידוע דמיעוט רבים שנים.
ובניו ובני ביתו רשב"ג פליג התם וקאמר דצריכין לקבל בפני ג' וכו' ומזה יש ללמוד דמאי דקי"ל כל מקום ששנה רשב"ג במשנתינו הלכה כמותו שהוא דוקא במשנה ולא בברייתא ומזו ג"כ יש לתמוה על מרן ז"ל פ"ט דטומאת מת הל' ה' שכתב דרבינו ס"ל דהוא הדין בברייתא ועיין מ"ש שם:
ואשת חבר וכו'. איכא למידק דממה נפשך אם היא בת חבר הרי כתב דא"צ ואי בת עם הארץ הרי כתב לקמיה דצריכין ויש ליישב:

הלכה ו

אבל אשת חבר וכו' כבתחילה. י"א לכתחילה וכן עיקר וק"ל:

הלכה ז

ונשאל החבר וכו'. בס"פ עד כמה אמרו ונשאל על טהרותיו דהא חזיין ליה בימי טומאתו ופי' רש"י דבחולין קמיירי דאילו תרומה טמאה לא חזיא ליה אפילו בימי טומאתו ע"כ ורבינו סתם וגם כתב שאין חושדין אותו בכך משמע דאף בתרומה טמאה קאמר נראה שהכריח כן מההיא דפרק הדר שהביאו התוס' שם שאמרו האי צורבא מרבנן חזי ליה לנפשיה עיי"ש:

הלכה ח

חבר שנעשה גבאי וכו'. דברי רבינו אינם מכוונים לדברי הגמרא בס"פ עד כמה דמייתי עובדא דרב הונא בר חייא דנעשה גבאי למלך ולא רצו רבה ורב יוסף לילך אצלו וכששלח לומר להם הדרי בי רב יוסף לא אזל דס"ל כמ"ש בראשונה דאין מקבלין אותו ורבה אזל כחזרו לומר פי' הרי הוא ככל אדם ומשמע דבדיבור בעלמא סגי דהא רב הונא בר חייא לא אמר אלא הדרי בי וגם א"צ לחזור ולקבל עליו דברי חבירות מחדש, ורבינו שביאר פי' ממעשיה הרעים משמע דלא סגי בהדרי בי אלא בעינן שנדע בודאי שחזר בו ועוד שרבינו הצריך שיקבל עליו דברי חבירות מחדש ומהגמרא לא משמע כן. ואפשר דרבינו מפרש דההוא עובדא עדיין לא נקבע בגבאות תדע דקאמר לסוף שמעו דנעשה גבאי משמע שקודם לכן לא היה ולכך אהני ליה החזרה בדיבור בעלמא ואפ"ה רב יוסף לא אזל שרצה להחמיר אי נמי י"ל דשאני רב הונא בר חייא דרב גובריה ואמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט כדאשכחן בזקן ויושב בישיבה דא"צ שום דבר כמ"ש רבינו בהל' ד':

הלכה ט

וכל החשוד לחמור וכו'. הרב ב"י יו"ד סי' קי"ט פסק על הקל ממנו בעונש וכמשמעות הגמרא אך רבינו העתיק הדברים סתם ולדברי הרב ב"י נחלקו הרב ש"ך והפר"ח בפי' הדברים ודברי הפר"ח ז"ל נראין עיין עליו:

הלכה י

חבר שנחשד וכו'. כתב מרן ז"ל דנלמד מדין מי שיצאה טריפה מתחת ידו ע"כ והוא בסנהדרין פ' זה בורר (סנהדרין דף כ"ה) וראיתי למהריב"ל ז"ל ח"א בתשובה ס"ס נ"ו שהיה רוצה לתרץ קושיא גדולה דלמה החמירו בההוא טבחא שילך למקום שאין מכירין אותו וכו' ובבכורות על ההוא שהיה חשוד להיות מוכר תרומה לשם חולין וכל הנהו דההוא פרקא דסגי להו בקבלת דברי חבירות וכו' ע"כ וחפשתי באותו פרק ואין שם עובדא דא אלא אמתני' דהחשוד למכור תרומה לשם חולין מייתי תלמודא עובדא דההוא טבחא דהוה זבין תרבא (פי' רש"י חלב הכליות) במר דכנתא (פי' רש"י בחזקת חלב טהור) וקנסיה רבא לזבוני אפילו אמגוזי ואולי דממעשה זה הוא דמותיב הרב ז"ל גם הפר"ח יו"ד סי' קי"ט כתב שבשום מקום דמסכת בכורות לא נתבאר מזה כלום ונסתייע מדברי רבינו אלה דאפילו במידי דרבנן כגון טהרות בעי תשובה גמורה עיין עליו וקשה לשמוע שהמציא מהריב"ל ז"ל מעשה שלא נזכר בגמרא אמנם נראה שכוונתו מהמעשה שנזכר אמתניתין דמי שהיה חשוד למכור תרומה לשם חולין דהיינו ההוא טבחא שהזכרנו וקיצר בדבריו דודאי כוונתו מבוארת:

פרק יא

הלכה א

וכן נאמנין הן על טהרת יין ושמן של נסכים. לאו דוקא נסכים דהוא הדין לשמן של מנחות כמ"ש רבינו בפירוש המשנה פ' חומר בקדש אמתני' דביהודה נאמנים וכו' והקשו התוס' שם דצ"ע היאך עולין לרגל מן הגליל כיון דאפסקי ליה ארץ העמים נטמא ובעי הזאה ג' וז' וכו' ע"כ ואיני רואה שום קושי דכיון דטומאת ארץ העמים אינה אלא מדרבנן ועלייה לרגל היא מן התורה לא באו חז"ל לתקן היכא דאתי לעבור אדאורייתא דהם אמרו והם אמרו:

הלכה ב

כהן שהביא לו וכו'. שם בגמרא בעו מיניה מרב ששת עבר וקבלה מהו שיניחנה לגת הבאה ודחי לה ולא אפשיטא ולא ידעתי למה השמיטה רבינו דאין לומר דאיתא במכ"ש

מההיא דהניחה עם הארץ אצלו שהזכיר רבינו דא"כ כי בעו מיניה מר"ש אמאי לא פשטוה ממתניתין והוצרכו להביא עצות מרחוק:

הלכה ד

ואמר הפרשתי. בדפוס מגדל עוז אין שם תיבת הפרשתי ונראה שיש להגיהו. ומ"ש רבינו **וכן אין נאמנין לעולם על כלי ריקם לומר שהוא טהור לקודש** הלשון מגומגם דמאי לעולם אי לרבות שעת הגיתות והבדים זה אין שייך אלא בתרומה ואי גם ברגל הרי לקמן הל' ט' פסק דטומאת עמי הארץ ברגל כטהרה היא חשובה וכו' וכליהם כולם ואוכליהם ומשקיהם טהורים אם לא שנדחוק לחלק בין ירושלים לשאר ארצות כמ"ש בסמוך בדין הבא:

הלכה ו

מן המודיעית ולפנים וכו'. ידוע דהראב"ד השיג דהו"ל לבאר דדוקא בכלי חרס הדקין כדתנן וכו' ומרן ז"ל הליץ בעד רבינו עיין עליו ועוד נראה לומר דרבינו ראה דבתר הכי תנא נאמנין על כלי חרס הגסין וכל כך למה לפי שאין עושין כבשונות בירושלים ומלישנא דכל כך למה משמע ליה לרבינו דקאי גם אמודיעית דטעמא הוי ג"כ מפני שאין עושין כמ"ש רש"י ז"ל אמתני' ולכוונה זו הקדים רבינו המאוחר כמ"ש סמוך ונראה לעיל מינה שוב הזכיר דין המודיעית:

הלכה י

הפותח חביתו. יש לחקור אם היתר זה הוא דוקא בחבית מלאה שניכר בה שלא נגעה בה יד או דילמא דאפילו חסרה מקצתה וכן מוכח טובא שהרי רבינו בהל' ב' פסק דאם הניחה עם הארץ אצלו עד הגת הבאה והביאה לו יקבלנה ממנו וכו' ולפ"ז אם נפרש כאן דדוקא מלאה קאמר כדרך פותחי חביות תקשה לן מאי שנא מההיא ואם נאמר דהכא שאני שיד הכל ממשמשין בו כמ"ש רבינו שהרי נגעו בו ע"ה ולכך אין לו שום תיקון הא ליתא דודאי אין זה כלום חדא דכיון דברגל כל ישראל בחזקת טהרה וגזרת חז"ל היא מה לי בעליהן מה לי זולתן ועוד שבגמרא מייתי נימא כתנאי וכו' דהא דקתני יניחנה רבנן וכו' אשר לפ"ז בהכרח צ"ל דפותח דתני אף שאינה מלאה קאמר ומינה דברגל אחר תחזור להכשרה דומיא דההיך ולכך רבינו סתם הדברים מפני שלא הוצרך לבאר שהרי הוא נלמד מהדין שהקדים לעיל:

הלכה יא

ולפיכך היו אומרים להם אל תגעו בשלחן בשעה שמראין אותו. המל"מ ז"ל הכריח דדעת רבינו היא שהיו מוציאין השלחן לחוץ כדי להראותו דאי לא תימא הכי כרובים

נמי אמאי לא חשיב הא אמרינן שהיו מגביהין הפרכת והיו אומרים ראו חבתכם לפני המקום אלא ודאי דשאני לחם הפנים שהיו מוציאין אותו לחוץ ע"כ ואיני רואה הכרח חותך שהרי הכרובים במקומם היו מונחים ולא היו מגביהין אלא הפרכת ולכך לא חשיב ליה משא"כ השלחן שהיו מגביהים אותו להדיא ודו"ק:

ונמצא צריך טבילה וכו'. קשיא לי בההיא דפסחים דף ק"ט א"ר אשי אמר לי רבין בר חיננא שלחן של מקדש של פרקים הוה דאי ס"ד הדוקי הוה מיהדק אמתא באמתא היכי מטבליה מאי קושיא דילמא בים שעשה שלמה וכו' ופי' התוס' דהרגלים לא היו מחוברין עם השלחן וכ"כ רש"י ורשב"ם ז"ל עיי"ש אך קשה לי טובא דאף באמתא באמתא לא קאי מ"מ באלכסון הוה מצי מטביל דהא קי"ל כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא ומכל שכן לפי מ"ש התוס' בסוכה דלאו דוקא תרי חומשי דטפי הוי ותו דלמה יעשו המקוה אמה על אמה בצמצום הלא היו יכולין להרחיבו כדי שיכיל כל הכלים והשלחן בכלל ולזה י"ל דאפשר דגם זה היה ע"פ הדיבור שוב אחר זמן רב ראיתי להריב"ש ז"ל סי' רצ"ב שנרגש מזה ותירץ דאף אם יטבילוהו באלכסון עדיין לא יספיק מפני עובי השלחן והמסגרת והזר וא"ת שירויחו המקוה בשטחו יש לחוש שלא לדחוק העזרה כדאמרינן בירושלמי גבי בימה שהיו עושין למלך בעזרה עיי"ש:

פרק יב

הלכה א

אם מכירו שהוא אוכל בתרומה. פי' שהעם הארץ מכיר למפקיד שהוא אוכל בתרומה וכ"כ ז"ל [בפירוש המשנה טהרות פ"ח] ועל דרך שכתב רבינו רפי"ג עיי"ש ומדנקטו שהוא אוכל בתרומה ולא נקטו כהן סתמא משמע דאם הכהן ע"ה אין מוסרים לו תרומה דיש לחוש שיגרום לה טומאה:

הלכה ב

המניח כליו וכו'. דברים מגומגמים הם שהרי באומר לו שמור לי את אלו היינו מפקיד ובראש הפרק כתב רבינו דבמפקיד הוו טמאים טמא מת ומדרס וכאן טהרם מטמא מת והיא היא השגת הראב"ד ז"ל ומרן ז"ל הליץ בעד רבינו והרואה יראה שלא תירץ לעוצם הקושיא הזאת אך נראה דלפי דבריו נוסחת רבינו מוטעת במ"ש אצל ע"ה וכצ"ל המפקיד כלים אצל אומן ע"ה ועיין מ"ש ז"ל בשם מהר"י קורקוס ז"ל ותו איכא למידק דבכל אלו הדינים טימא במדרס אף שאין הכלים של הע"ה וקשה טובא דבפכ"ד דכלים הל' ז' פסק להדיא דאין אדם מטמא במדרס משכב ומושב שאינן שלו שנאמר והנוגע

במשכבו עיי"ש ולכאורה נראה לתרץ דהתם מן התורה קאמר תדע דהרי מייתי לה מקרא והכא מדבריהם קאמר ועיין מ"ש שם בע"ה:

הלכה ה

אפילו היה כפות וכו'. הטעם בזה דאף שאין לחוש בו מצד שהוא כפות או כרות מ"מ יש לחוש שמא יכניס עם הארץ אחר או זב או נדה ויגעו ולא דמי להההיא שכתב רבינו לקמן הל' כ"ג דאשת ע"ה שנכנסה לתוך ביתו של חבר וכו' כל שבבית טהור מפני שנכנסה שלא ברשות דהתם נתפסת כגנב מאחר שנכנסה שלא ברשות משא"כ כאן שהנכנס סומך עצמו על הכפות או כרות שע"י אינו נתפס וכ"כ הר"ש ז"ל ופשוט:

הלכה ו

והיו כלים מקובלין. טעות סופר הניכר הוא וצ"ל מקופלין וכן הוא בדפוס מגדל עוז וכן הוא בתוספתא שהביא הר"ש ז"ל:

הלכה ט

המניח עם הארץ וכו'. לא ידעתי למה ישתנה דינו מהדין שכתב רבינו לעיל הל' ה' המניח ע"ה בתוך ביתו וכו' דאם אינו רואה את הנכנסין ואת היוצאין הכל טמא וכאן לא טמא אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו ומתוך דברי רבינו בפירוש המשנה למדתי דשאני הכא שהחששא היא אולי בעת שהקיץ שלח ידו לראות ולכך אין טמא אלא עד מקום וכו' ומלבד זה שאני התם דהניחו לשמור א"כ כל הבית ברשותו משא"כ הכא:

הלכה יא

חותה גחלים מתחת הקדרה. לשון המשנה מתחת הקדרה של תרומה ומשמע דלרבותא קאמר ורבינו סתם:

הלכה יד

לא מחמת יראה. בפרק חומר בקודש אין שם חילוק זה אלא סתמא קתני ודינו של רבינו אמת דכיון שאם החזירו מחמת יראה או דבר אחר אין כאן תשובה שלימה:

הלכה טז

קורדום שאבד וכו'. פ"ק דפסחים דף י' פלוגתא דחכמים ורשב"ג ופסק כחכמים ומכאן ג"כ קשה על מ"ש מרן ז"ל פ"ט דטומאת מת הל' ה' אכללא דכל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו דרבינו ס"ל דלאו דוקא במשנה דהוא הדין בברייתא וכבר כתבתי קושיא זו ובספ"ז דפרה אדומה נראה מדברי מרן גופיה בהיפך ועיין עוד (פי"א) [פ"ט] דטומאת מת הל' (ט') [ה']:

הלכה יז
עד שיעשה לתנור מחיצה וכו'.
נראה דלרבותא נקטיה דאף שסתמו מחובר אפ"ה גזרו מחובר אטו שאינו מחובר ומכ"ש שאר כלים דבעו מחיצה וכן משמע מהתוספתא שהביא הר"ש ז"ל:

הלכה יט
חבר שהיה גנו וכו'. דין זה ודין חצר החלוקה במסיפה שכתב לקמן פסקן רבינו פי"ג דמאכלות אסורות הל' ז' גם לענין יין נסך ועיי"ש בס' ת"ח ז"ל:

הלכה כג
אם היו כלי אומנותו בידו וכו'. עיין מ"ש מרן ז"ל פי"ב דמעשר הל' י':

פרק יג

הלכה ד
שמא באותם הכלים. בדפוס מגדל עוז כתוב שמא נגעו באותם הכלים:

הלכה ה
היו חמריו וכו'. מרן ז"ל תמה דלמה השמיט מלהזכיר דרישא מיירי דוקא בשיכול לבא להם דרך עקלתון ותירץ שבכלל מ"ש והם מפחידים ליגע וכו' הוא עיי"ש ולענ"ד אכתי אם איתא היה לו לבאר ועוד דהתם מוקי לה רבי יצחק נפחא רישא במטהר חמריו ופועליו לכך ופריך אי הכי סיפא נמי ומתרץ דאין ע"ה מקפיד על מגע חבירו וכו' ורבינו לא הזכיר שטהרם לכך ואדרבה כתב
והן מפחדין ליגע דמשמע דהחששא היא משום נגיעתן גופה ולא משום נגיעת זולתן. לכך נראה דרבינו מפרש דלמסקנא דמלתא דכי קאמר להו לכו ואני אבא אחריכם מסמך סמכא דעתייהו תו לא בעינן לאוקמתא דר"י נפחא ולא לאוקמתא דבא להם דרך עקלתון, ולכך סתם רבינו וכתב היו חמריו ופועליו טוענין טהרות ועוברין לפניו להורות שדעתו עליהם ובודאי שהם מפחדים משא"כ כשאמר להם צאו ואני אבא אחריכם אז סמכא דעתייהו וכל עוד שאין רואין אותו סומכין על דעתם לומר שמא נתעכב ואין חוששין על הנגיעה ודו"ק:

הלכה ו
והמגרפה טמאה וכו'. בדפוס מגדל עוז כתוב והמגרפה וכל תרומה שבה פסולה, ומ"ש בספרי רבינו
ונתנה לה כתוב שם ונתנו לה, ומ"ש

שסמך עליו כתוב שם וסמך עליו:

הלכה ח

מי שאמר לו עד אחד וכו'. מבואר הדבר דרבינו פסק כאן כרבא דס"ל בהניזקין דף נ"ד דיש חילוק בין פעם ראשונה שמצאו לפעם שניה אלא דממ"ש בסוף פסולי המוקדשין נראה דפסק כאביי דכל שבידו נאמן. אך י"ל דדרכו של רבינו לקצר ולהביא כל דין במקומו וכיון דגלי לן במקום זה כרבא להדיא טפי אית לן למימר שקיצר במקומות אחרים מפני שסמך אמה שכתב כאן להדיא וגם הראב"ד ז"ל לא חלק עליו אלא הוסיף ביאור וחילוק בין כאן בין בפסולי המוקדשין וכן דעת הש"ך יו"ד סי' קכ"ז ס"ק ב' והביאו הרב כנסת הגדולה שם ופרטים אחרים ביארם רבינו כל אחד במקומו עיין פ"א דמאכלות אסורות ופ"ח דנזירות וספי"ב דמעשר ופ"ג דשגגות ופט"ז דסנהדרין ופי"א דעדות וכבר ידוע דהתוס' ז"ל בקדושין דף ס"ה הזכירו ג' חילוקי דינים בזה ורבינו לא ס"ל הכי ושם כתבו דהא דע"א נאמן באיסורין היינו דוקא להתיר את האסור אבל לאסור את המותר לא והרב ב"י ז"ל יו"ד סימן קכ"ז הזכיר זה בשם מצאתי כתוב וכו' עיין עליו: